

TAPIO - vastuullinen metsäntuntija kuntien kumppanina

Sini Miettinen, Tapio
25.8.2022

TAPIO

”Puistot tarvitsevat hoitoa, eivät metsät.”

”Metsillä ei pidä olla taloudellisia tuottotavoitteita vaan monimuotoisuuden suojele ja virkistyskäyttö tulee olla päätavoitteena.”

”Saavutettavuus on kaikkein tärkeintä. jokaisella kuntalaisella tulisi olla lähimetsä, lenkkipolku tai ulkoilureitti lähellä kotiaan.”

”Metsien hyödyntäminen mahdollisimman korkealla tasolla tukee kaupungin kestäväää taloudenpitoa.”

”Kaupungin metsiä tulee hoitaa niin, että saavutamme ilmastostrategian hiilineutraalivaroitteen.”

”Kaadetaan kaava, ei metsää.”

Toiveiden tynnyristä todellisuuteen

- Kuntametsien hoidosta vastaavat kohtaavat työssään osin epärealistisia toiveita ja virheellisiä oletuksia siitä, millaisia metsän luontaiset prosessit ovat (kasvu, veden kierto, hiilensidonta...)
- Erilaisten tavoitteiden yhteensovittaminen on kuntametsien hoidon arkipäivää
- Toimintaympäristö kuntametsien ympärillä muuttuu:
 - Muutokset lainsäädännössä ja EU:n säädöksissä

Asiakkainamme olevat kunnat ovat valinneet yhteistyökumppanikseen Tapion, koska meillä on vahva asiantuntijuus vastuullisen ja ilmastotietoisen metsänhoidon kehittämiseen.

Tapion metsäntuntijoiden työkalupakista löytyy välineet strategian laadinnasta leimikon suunnitteluun:

Tahtotila ja suuntaviivat

Strateginen taso
Metsien käytön ja hoidon linjaukset

Toimenpide-ehdotukset

Taktinen taso
Metsäsuunnitelma

Leimikko- ja työmaa-suunnittelu

Operatiivinen taso
Toimenpiteiden toteutus

Metsästrategian laatiminen

”Halusimme laatia kunnan metsien hoitoon metsästrategian, joka mahdollistaa pitkän aikavälin suunnittelun ja antaa tukea päätöksentekoon.”

TAPIO

- Tuotti strategiset, päätöksentekoa tukevat metsälaskennat metsäomaisuuden hoidon eri vaihtoehtoista
- Toteutti sidosryhmien ja asukkaiden osallistamisen vuorovaikutteisilla työskentelymenetelmillä
- Tuotti arvion metsävaratiedon laadusta ja käytettävyydestä

Vuotuiset hakkuutulot 900 000 e

- Tuottoarvo **33,30 milj. euroa** (3 % diskonttokorolla)
- **Vuosittainen bruttotulo 900 000 €/vuosi**
- Koko tarkastelujakson hakkuut **76 % vuotuisesta kasvusta**. Metsien puustopääoma kasvaa edelleen
- **Taloudellisesti kestävä taso:** puuston kokonaistilavuus jopa hieman kasvaa, kasvu pysyy ennallaan, eikä kehitysluokkajakaumassakaan tapahdu suuria muutoksia

Puuston kasvun suuruiset hakkuut

- Tuottoarvo **36,3 milj. euroa** (3 % diskonttokorolla)
- **Vuosittainen bruttotulo 1 203 900 €/vuosi**
- Koko tarkastelujakson hakkuut **99 % vuotuisesta kasvusta**. Metsien puustopääoma pysyy vakaana
- **Avohakkuumäärän** ollessa suuri myös uudistamispinta-alat kasvavat
- **Erityishuomiona:** puuston kasvun suuruiset hakkuut **aikaistavat uudistushakkuiden ajankohtaa** metsissä. Rajoite aiheuttaa varsinkin mäntyvaltaisissa metsissä, että toisen harvennuksen sijaan toteutetaan uudistushakkuu

Metsänhoidon prosessin kehittämisen

”Kunnan toimintojen uudelleenjärjestely ja metsistä saatavien tulojen lisääntynyt tarve edellytti ulkopuolista arviota kokonaistilanteesta.”

TAPIO

- Koosti asiantuntijaraportin kunnan metsänhoidon nykytilanteesta. Raportti tukee vuoropuhelua toimijoiden ja päättäjien välillä.
- Laati vahvuuksia ja kehityskohteita tiivistävän swot-analyysin, jota voidaan hyödyntää metsänhoidon prosessin selkeyttämisessä ja toiminnan kehittämisessä.

Vahvuudet

- Metsien rakenne tukee tasaisten hakkuutulojen muodostumista. Metsiä on uudistettu pitkäjänteisesti tasaisella tasolla.
- Hakkuut ovat kestäväällä tasolla.
- Ravinteikkaat kasvupaikat takaavat tuottavan metsänkasvun.
- Metsäomaisuuden hallinta on kokonaisuudessaan yksissä käsissä. Pitkäjänteisen hoidon ansiosta kehitysluokkajakauma on esimerkillinen ja ilmastonmuutoksen riskeihin on varauduttu ennakoivasti.

Mahdollisuudet

- Metsien hoito- ja käyttösuunnitelman päivittäminen luo edellytykset suunnitelmalliseen metsien hoidon toteutukseen ja tehostaa kaupungin omien resurssien käyttöä.
- Tasaiset hakkuutulot mahdollistavat niiden hyödyntämisen vuotuisena käyttöpääomana.
- Metsien rooli ilmastonmuutoksen sopeutumisessa tukee koko kaupungin ilmastostrategiaa.
- Metsien tarjoamat hyvinvointivaikutukset pienentävät sote-menoja ja vaikuttavat myönteisesti mielikuvaan kaupungista.

Heikkoudet

- Metsänhoitorästejä on kertynyt ja ne vaikuttavat tulevaan kasvuun heikentävästi.
- Metsävaratiedon laatu vaihtelee
- Metsäsuunnitelma ei ole ajan tasalla.
- Pitkän aikavälin tavoitteita ei ole asetettu.
- Suurin puustopääoman kasvu on kuusikoissa, jotka ovat alttiimpia tuhoille kuin muiden puulajien metsiköt.

Uhat

- Ikääntyvässä kuusivaltaisissa metsissä on kasvava metsätuhoriski.
- Mikäli rästiin jääneitä hoitotöitä ei tehdä, metsien kasvu taantuu.
- Valtaosa hakkuutuloista saadaan varttuneiden metsien uudistushakkuista, jolloin metsätuhoilla voi olla suuri vaikutus tulojen suuruuteen.
- Metsästrategian puuttuminen saattaa vaikuttaa mahdollisuuksiin hyödyntää metsäomaisuutta pidemmällä tähtäimellä samalla, kun kuntalaisten etu huomioidaan monitavoitteisella hoidolla.

Metsäsuunnitelman hankinnan tuki

”Kunnan palveluksessa ei työskentele metsäammattilaista. Tarvitsimme apua uuden metsäsuunnitelman kilpailutuksessa, jotta suunnitelman hankinnassa voitiin ottaa huomioon meille tärkeät tavoitteet ja painottaa keskeisiä asioita.”

TAPIO

- Laati tarjouspyyntöön metsäsuunnitelman laatijoita, suunnitteluprosessia ja sisältöä koskevat kriteerit
- Määritteli hankinnassa käytettävät laatukriteerit
- Toteutti saatujen tarjousten vertailun ja pisteytyksen

Karttakysely pienpuuston hoitokohteiden valmistelun tueksi

”Pienpuuston hoito on herättänyt kaupungissamme keskustelua. Pienpuuston hoito vaikuttaa asukkaiden tuttuun lähimaisemaan. Saimme karttakyselyyn yllättävän paljon käyttäjäpalautetta ja toiveita. Vastauksia käytettiin työmaasuunnittelun apuna.”

TAPIO

- Karttakysely toteutettiin Tapion käytössä olevalla ESRI:n kyselytyökalulla. Kyselyn tuloksena saatiin lähes 500 karttamerkintää pienpuuston käsittelyyn liittyen.
- Vastauksista laadittiin raportti.
- Karttapisteet toimitettiin paikkatietomuodossa hyödynnettäväksi.

Metsänhoidon hallinta ForestKITin kautta

”Metsäsuunnitelman toteutus ja seuranta tehdään ForestKITin kautta. Näin varmistetaan, että toimenpiteet tehdään ajallaan ja metsävaratieto pysyy mahdollisimman pitkään ajantasaisena. Urakoitsijat saavat leimikkosuunnitelmat ja työmaakartat ForestKITin kautta. Metsävaratiedossa olevien hiilitasetietojen avulla seurataan kunnan ilmastotavoitteiden toteutumista metsien osalta.”

TAPIO

- Toteutti ForestKITin käyttöönottokoulutuksen ja aineistojen siirron
- Käytön tuessa vastaavat Tapiion asiantuntijat.

Kuntametsien vastuullinen hoito merkitsee sitä, että metsien tuottama hyvinvointi ja ekosysteemipalvelut säilyvät myös seuraaville käyttäjille.

TAPIO

Tapiosta löytyy vahva osaaminen ilmastokestävien ja luontopositiivisten ratkaisujen yhteensovittamiseen

Ilmastonmuutos edistää luontokatoa ja luontokato voimistaa ilmastonmuutoksen haitallisia vaikutuksia

- Monimuotoinen luonto auttaa sopeutumaan ilmastonmuutoksen tuomiin muutoksiin
- Ilmastonmuutoksen hillintä edesauttaa monimuotoisuuden säilymistä
- Osaamisemme tukee ilmastokestävien ja luontopositiivisten toimintatapojen kehittämistä

Monimuotoisuus- ja ilmastotavoitteiden yhteensovittaminen:

LAHOPUU

- Tuhannet eliölajit käyttävät jossain elinkiertonsa vaiheessa lahopuita elinympäristönään – lahopuut ovat pitkäaikainen hiilivarasto ja lahopuun korjaamatta jättäminen vaikuttaa positiivisesti metsikön hiilitaseeseen
- Säästöpuut tarjoavat eläessään ja lahotessaan elinympäristöjä suurelle joukolle eliölajeja – säästöpuut jatkavat eläessään hiilinieluna ja kuolleisiin säästöpuihin sitoutunut hiili on pitkäaikainen hiilivarasto

MAAPERÄ

- Vesitaloudeltaan luonnontilaisten soiden, soistumien ja kosteikoiden säästäminen on tärkeää näiden elinympäristöjen lajistolle – turvemaan hiilivarasto säilytetään parhaiten pitämällä vesitalous luonnontilassa
- Jatkuvan kasvatuksen käyttö kohteilla (esim. korvet), joissa sillä voidaan turvata kohteen luontoarvoja ja samalla välttää kasvihuonekaasuja aiheuttavia uudistamis- ja kuivatusmenetelmiä
- Kasvupaikalle sopivalla menetelmällä tehty maanmuokkaus edistää hiilensidontaa ja samalla minimoidaan mahdolliset negatiiviset vaikutukset monimuotoisuudelle.

Kiitos!

TAPIO